

Γερός Ναός Αγίας Σοφίας

Ο ναός της Αγίας Σοφίας, σημαντικότατος για την πόλη της Δράμας και για τη βυζαντινή αρχιτεκτονική, τρουλαίος ναός με περίστωο μεταβατικού τύπου, πρέπει να ήταν αρχικά χτισμένος στο υψηλότερο σημείο της περιοχής, το επίπεδο του οποίου ήταν τότε αρκετά χαμηλότερο από το σημερινό. Μεταγενέστερες επιχωματώσεις

συντέλεσαν στην άνοδο του επιπέδου, με αποτέλεσμα να «βυθιστεί» το κτίσμα στο έδαφος και να ενισχυθεί έτσι η στατικότητα του. Αυτός ήταν ίσως και ο λόγος που το κτίριο σώθηκε από το φοβερό σεισμό του 1829, ο οποίος ισοπέδωσε τη Δράμα.

Σήμερα ξεπροβάλλει μισοχωμένος στο έδαφος με επεμβάσεις της βυζαντινής περιόδου και με προσθήκες, τόσο από την εποχή της οθωμανικής κυριαρχίας, όταν μετατράπηκε σε μουσουλμανικό τέμενος με την ονομασία «Μπέη τζαμί», όσο και από την περίοδο μετά το 1913, οπότε και επαναλειτούργησε ως χριστιανικός ναός.

Οι συνθήκες ανέγερσης του μνημείου είναι άγνωστες, η οικοδόμηση του όμως συμπίπτει με μία περίοδο μεγάλης ακμής του Βυζαντίου. Ως προς την αρχιτεκτονική ο ναός διατηρεί ομοιότητες με εμβληματικά μνημεία της βυζαντινής ναοδομίας, όπως η Αγία Σοφία Θεσσαλονίκης και η Κοίμηση στη Νίκαια της Βιθυνίας Μικράς Ασίας, και προδίδει επιδράσεις από τα δύο σπουδαιότερα κέντρα της αυτοκρατορίας, την Κωνσταντινούπολη και τη Θεσσαλονίκη. Χρονολογείται στον 10^ο αιώνα.

Ιερός Ναός Αγίας Σοφίας

Κατά τον Μητροπολίτη Δράμας Αγαθάγγελο η εκκλησία μετατράπηκε σε τζαμί από τους Τούρκους το 1430.

Κατά την πρώτη βουλγαρική κατοχή οι Βούλγαροι σχεδίαζαν να μετατρέψουν τον ναό σε μουσείο, γεγονός που προκάλεσε τη σφοδρή αντίδραση του τότε Μητροπολίτη Δράμας Αγαθάγγελου. Μετά την απελευθέρωση της Δράμας από τους Βούλγαρους, ο ναός αποδόθηκε και πάλι στην ορθόδοξη χριστιανική λατρεία.

Το 1922, ο ναός αφιερώθηκε στη Σοφία του Θεού από τους Έλληνες Μικρασιάτες πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στη Δράμα.

Πρόσφατα ολοκληρώθηκε το πρώτο στάδιο της αποκατάστασης της Αγίας Σοφίας και νέα στοιχεία για την οικοδομική της ιστορία ήρθαν στο φως. Ακόμη, διαπιστώθηκε ότι ο ναός του 10^{ου} αιώνα ανεγέρθηκε επάνω στα ερείπια μιας τρίκλιτης παλαιοχριστιανικής βασιλικής που τα «λείψανά» της αποκαλύφθηκαν κατά τις εργασίες διαμόρφωσης του αύλειου χώρου της Αγίας Σοφίας. Η παλαιοχριστιανική αυτή βασιλική, που η ανασκαφή της δεν ολοκληρώθηκε ακόμη, συνιστά πλέον τον παλαιότερο σωζόμενο ναό στην πόλη της Δράμας.

Ο ναός της Αγίας Σοφίας αποτελεί πραγματικό κόσμημα για τη Δράμα και είναι για τους πιστούς ένας πανίερος και κατανυκτικός χώρος λατρείας, που προσθέτει στην απαστράπτουσα αίγλη της ορθόδοξης ιεροπραξίας και την αίγλη της μακρόχρονης ιστορίας του.

